

**PROXECTO LINGÜÍSTICO DE
CENTRO
IES ESPÍÑEIRA (BOIRO)
(2017-2021)**

1. INTRODUCCIÓN

1.1. DESCRICIÓN DO CENTRO

1.2. ENQUISAS E ANÁLISE DA SITUACIÓN LINGÜÍSTICA DO CENTRO

2. OBXECTIVOS XERAIS PARA O FOMENTO DA LINGUA GALEGA

3. LIÑAS DE ACTUACIÓN PARA O FOMENTO DA LINGUA GALEGA

4. MATERIAS QUE SE IMPARTEN EN GALEGO

5. MEDIDAS ADOPTADAS PARA O ALUMNADO QUE NON TEÑA SUFICIENTE DOMINIO DAS LINGUAS

6. PROCEDEMENTOS PARA QUE O ALUMNADO ACADÉ A COMPETENCIA LINGÜÍSTICA

7. CONCRECIÓN DAS MEDIDAS PARA IMPARTIR O CURRÍCULO INTEGRADO DAS LINGUAS

1. INTRODUCCIÓN

Segundo o Decreto 79/2010, o Decreto 85/2015 e o Decreto 105/2014:

O presente Proxecto Lingüístico parte da análise da realidade lingüística do contorno do IES Espiñeira de Boiro co obxecto de establecer:

- ✓ As linguas que se deben empregar nas diferentes materias impartidas no centro.
- ✓ As medidas de apoio e reforzo para profesorado e alumnado na procura dun correcto uso lingüístico escolar e educativo.
- ✓ As medidas de apoio adoptadas para o alumnado que non teña suficiente dominio das linguas.

1.1 DESCRIPCIÓN DO CENTRO

O IES Espiñeira está situado nas inmediacións do centro da vila de Boiro, no lugar de Espiñeira. Trátase dun centro periurbano que acolle alumnado das diferentes parroquias da localidade e do propio centro urbano, ademais de alumnado (un número moi reducido) procedente dos concellos limítrofes de Rianxo, Pobra do Caramiñal e Ribeira. Máis da metade do alumnado de 1º de ESO procede da parroquia de Escarabote. Nos últimos anos tamén estamos a recibir alumnado de Abanqueiro e do centro de Boiro.

No IES Espiñeira impártense as ensinanzas de ESO (PMAR), Bacharelato (Humanidades e Ciencias Sociais ademais do Tecnolóxico), Formación Profesional Básica (informática e comunicacións) Ciclos Formativos de Grao Medio (Xestión Administrativa e Instalacións de Telecomunicacións) e Superior (Administración e Finanzas). No presente curso académico 2016-17

temos os seguintes grupos :

1.1.1 ESO

ENSINANZA	GRUPOS	ALUMNOS/AS
1° ESO	1	20
2° ESO	1	28
3° ESO	1	10
4° ESO	1	31
TOTAL XERAL	4	89

1.1.2 BACHARELATO

ENSINANZA	GRUPOS	ALUMNOS/AS
1º BACH	1	22
2º BACH	1	23
TOTAL XERAL	2	45

1.1.3 FORMACIÓN PROFESIONAL BÁSICA

ENSINANZA	GRUPOS	ALUMNOS/AS
1º FPB	1	12
2º FPB	1	13
TOTAL XERAL	2	25

1.1.4 CICLOS FORMATIVOS

ENSINANZA	GRUPOS	ALUMNOS/AS
1º CS ADMON E FINANZAS	1	21
2º CS ADMON E FINANZAS	1	13
1º CM XESTIÓN ADMON	1	13
1º CM INSTALACIÓN TELECOMUNICACIÓN	1	8
2º CM INSTALACIÓN TELECOMUNICACIÓN	1	17
TOTAL XERAL	6	72

TOTAL ALUMNOS NO CENTRO: 234

Os departamentos das linguas vehiculares (galego e castelán) e mais o departamento de francés, constan dunha soa persoa que debe impartir docencia a todos os niveis do instituto. Nun caso semellante está o departamento de inglés, pois aínda que está constituído por dúas persoas, unha delas dedícase a impartir aulas en toda a ESO e os dous cursos de bacharelato.

Obviamente as características do alumnado de cada nivel educativo son moi diferentes, isto implica que o profesor se teña que adaptar, nun só día, a metodoloxías diferentes, a distintos graos de madurez en cada nivel educativo, á atención á diversidade, ...

Isto lévanos a subliñar a escaseza de recursos humanos para facer fronte á tarefa de acadar uns resultados altamente satisfactorios na comunicación lingüística.

Porén, os departamentos implicados na elaboración e posta en práctica deste Proxecto Lingüístico comprenden a necesidade de levar a cabo unhas liñas que lle permitan ao alumnado acadar unha maior competencia lingüística, aínda sendo conscientes das nosas propias limitacións.

1.2 ENQUISAS E ANÁLISE DA SITUACIÓN LINGÜÍSTICA DO CENTRO

A principios do segundo trimestre do curso 2016/17 distribuíronse enquisas

para o alumnado. Todas as enquisas foron cumprimentadas de xeito anónimo e recolléronse un total de 186 enquisas entre o alumnado.

Os resultados sociolingüísticos dos nosos alumnos e alumnas en comparación ca enquisa realizada no 2008, foron os seguintes :

1.2.1.-Lingua na que aprenderon a falar:

	ESO	ESO (2008)	FPBásica	Bacharelato	Bacharelato (2008)	Ciclos Formativos	Ciclos Formativos
Castelán	13'5 %	13'6%	29'4 %	10'0 %	12'1%	22'6 %	23'9%
Galego	41'9 %	44'7	29'4 %	33'0 %	54'5%	52'4%	58'7%
Nas dúas	44'6 %	41'8	35'4 %	50'0 %	33'3%	25'0 %	17%
Noutra	0'0 %	0'0%	5'8 %	0'0 %	0'0%	0'0 %	0'0%

Na ESO practicamente non houbo variacións pero no alumnado de Bacharelato deste curso aprenderon a falar o 50% dos mesmos nas dúas linguas galego/castelán fronte o 33% do 2008. Nos ciclos formativos non se aprecia moita diferenza.

1.2.2.-Lingua que usan habitualmente na casa:

	ESO	ESO (2008)	FPBásica	Bacharelato	Bacharelato (2008)	Ciclos Formativos	Ciclos Formativos (2008)
Só castelán	13'6 %	2'4%	17'6 %	12'5 %	0'0%	10'4 %	8'7%
Predomina o castelán	12'3 %	9'1%	11'8 %	20'0 %	18'2%	18'8 %	10'9%
Galego e castelán por igual	18'5 %	28'0%	29'5 %	20'0 %	9'1%	6'3 %	8'7%
Predomina o galego	23'5 %	42'3%	17'6 %	22'5 %	21'2%	18'9 %	37'0%
Só galego	32'1 %	36'5%	23'5 %	25'0 %	51'5%	45'6 %	34'8%

Obsérvase segundo o cadro anterior que o uso exclusivo do galego na casa está perdendo forza, salvo nos ciclos formativos

1.2.3.-Lingua habitual nas relacións de amizade:

	ESO	FPBásica	Bacharelato	Ciclos Formativos
Só castelán	14'8 %	17'6 %	10'0 %	14'6 %
Predomina o castelán	8'6 %	29'4 %	25'0 %	14'6 %
Galego e castelán por igual	21'0 %	35'3 %	22'5 %	8'3 %
Predomina o galego	24'8 %	11'8 %	30'0 %	22'9 %
Só galego	30'8	5'9 %	12'5 %	39'6 %

Nesta pregunta non temos datos do 2008.

1.2.4.-Lingua habitual na escola durante o tempo de ocio:

	ESO	ESO (2008)	FPBásica	Bacharelato	Bacharelato (2008)	Ciclos Formativos	Ciclos Formativos (2008)
Só castelán	16'0 %	0'0%	11'8 %	17'5 %	0'0%	14'6 %	10'9%
Predomina o castelán	8'6 %	10'2%	17'6 %	15'0 %	18'2%	14'6 %	8'7%
Galego e castelán por igual	22'2 %	29'3%	29'4 %	12'5 %	9'1%	8'3 %	6'5%
Predomina o galego	24'7 %	42%	23'6 %	32'5 %	21'2%	22'9 %	26'1%
Só galego	28'5%	18'5%	17'6 %	22'5 %	51'5%	39'6 %	47'8%

Á vista dos resultados anteriores a lingua habitual no tempo de ocio escolar é predominantemente o galego.

Tamén foi analizada a situación da lingua en todos os aspectos da vida diaria que non teñen que ver coa actividade docente, neste caso a través da observación directa.

A presenza do galego é case plena en toda a documentación administrativa xerada no centro, así como a rotulación das diferentes dependencias, nas notas informativas dos taboleiros... Do mesmo xeito o galego é a lingua empregada nos diferentes documentos, notas e avisos que o centro dirixe ás familias dos/as alumnos/as ou a outras institucións, aínda que observamos que

precisan de axuda de corrección ortográfica previa á entrega, envío u exposición dos documentos.

En canto á organización de actividades extraescolares, na dotación de fondos en galego da Biblioteca (escritos, actividades, avisos...) a presenza do galego é moi ampla.

A presenza da lingua galega é constatable na utilización das tecnoloxías da información e da comunicación (páxina web do centro, actividades informáticas na docencia), nos entornos gráficos tanto en Windows coma en Linux e tamén nas aplicacións ofimáticas máis comúns como poden ser Open Office, The Gimp, Mozilla Firefox.

A análise de todos estes apartados permite concluír que o contorno sociolingüístico do IES Espiñeira é un contorno con predominio do galego.

2. OBXECTIVOS XERAIS PARA O FOMENTO DA LINGUA GALEGA

2.1. Obxectivos de Dinamización Lingüística:

- a) Potenciar a valoración positiva do uso do galego en todos os ámbitos da actividade educativa.
- b) Concienciar ao alumnado da importancia do uso da nosa lingua.
- c) Utilizar a Lingua Galega nas relacións internas do centro: reunións, actas, rotulacións do centro, revistas e publicacións.
- d) Fomentar a colaboración interdisciplinar para a realización de actividades

que promovan o uso da lingua galega.

- e) Mellorar a competencia lingüística dos membros da comunidade educativa.
- f) Utilizar a lingua galega como lingua oficial nas relacións externas do centro: escritos, circulares, xestión administrativa, etc.

2.2. Obxectivos do contorno do centro:

- a) Potenciación do galego como lingua vehicular do centro.
- b) Estimular actitudes favorables que se traduzan nun uso xeralizado do galego, superando vellos prexuízos e inercias negativas.
- c) Potenciar actividades tendentes a reflectir a propia realidade, cultura, historia, xeografía, economía, etnografía, literatura, arte e folclore galegos.
- d) Tentar que o profesorado acade plena competencia para desenvolver a súa laboura docente en galego e os coñecementos necesarios para participar con criterio en tarefas de planificación lingüística escolar.
- e) Achegar a lingua ás familias do alumnado coidando a forma e o contido.

3. LIÑAS DE ACTUACIÓN PARA O FOMENTO DA LINGUA GALEGA

1. A laboura de recuperación das festas de carácter anual e tradicional (magosto, entroido, samaín,...) salientando a vertente dinamizadora.
2. Deseñar campañas de sensibilización ante o uso do galego diversificadas para os membros da comunidade educativa.

3. Dotar de material bibliográfico que axude a solventar calquera dúbida referente ao galego.
4. Fomentar a participación en campañas de animación á lectura programadas polo EDL e pola Biblioteca.
5. Dispor da normativa ortográfica actualizada.
6. Colaborar co EDL do centro nas actividades, facéndooas máis elaboradas e motivadoras.
7. Utilizar o material didáctico motivador axeitado ao nivel do alumnado.
8. Para traballar a memoria visual-auditiva-verbal, achegar o alumnado á música, ás tradicións galegas, literatura popular, xogos tradicionais, etc.
9. Habilitar na páxina web do centro espazos e ligazóns para acceder ás ferramentas de corrección ortográfica, tradutores e material didáctico en galego.
10. Explicar á comunidade educativa (profesores, persoal non docente, alumnos e familias) o PLC, buscando a súa implicación no seu desenvolvemento e aplicación.
11. Divulgar e participar, na medida do posible, nas iniciativas de calquera entidade ou órgano (concellos, centros de educación, compañías de teatro,...) a prol da lingua galega.

4. MATERIAS QUE SE IMPARTEN EN GALEGO¹

Tendo en conta o Decreto 79/2010 do 20 de maio, a continuación mostramos as materias que se imparten en Galego sen contar as horas das diferentes

Linguas:

ESO

MATERIAS	1º	2º	2º PMAR	3º	4º
Bioloxía e xeoloxía	4			2	3
Educación física		2	2	2	
Educación plástica, visual e audio	3				
Matemáticas					
Relixión católica					
Valores éticos					1
Xeografía e Historia	3	3		3	3
Música		3			
Filosofía					3
Física Química					
Tecnoloxía					
Ámbito científico matemático					
Ámbito Lingüístico social			9		

¹ Aparecen en amarelo as modificacións introducidas con posterioridade á aprobación do PLC, para poder cumprir coas porcentaxes determinadas pola lei.

Economía						
Iniciación á actividade empresarial						3
Latín						
Ciencias aplicadas á actividade Profesional						
Cultura Clásica					2	
TOTAL HORAS CASTELÁN/GALEGO	7/11	12/8	8/11	10/9	12/13	

BACHARELATO

MATERIAS	1º	2º
Antropoloxía	2	
Valores éticos	1	
Relixión Católica	1	
Bioloxía e Xeoloxía	4	4
Cultura Científica	2	
Debuxo Técnico	4	
Economía e Economía da empresa		
Educación Física	2	
Filosofía	3	
Física e Química		

Historia do mundo contemporáneo	4	
Matemáticas aplicadas		
Matemáticas		
Tecnoloxía Industrial		
Tecnoloxías da información		
Historia da filosofía		4
Historia da música e danza		
Historia de España		3
Métodos estatísticos e numéricos		3
Psicoloxía		
Xeografía		4
Xeografía e historia de Galicia		2
TOTAL HORAS GALEGO	22	20

CICLO SUPERIOR ADMON E FINANZAS

1º CSAF		
Materia	Horas	Lingua
Comunicación e atención	6	cast
FOL	4	cast
Inglés	6	
Ofimática	9	gal
Proceso integral actividade	5	gal
Recursos humanos	3	cast

Xestión documentación	3	cast
		Porcentaxe
Total horas gal.:	14	38.89
Total horas cas.:	16	44.44
Horas indeterminadas:	6	16.67
Total horas:	36	

2º CSAF		
Materia	Horas	Lingua
Contabilidade e fiscalidade	9	cas
Simulación empresarial	8	cas
Xestión RRHH	6	gal
Xestión Financeira	7	gal
Xestión loxística e comercial	6	gal
		Porcentaxe
Total horas gal.:	19	52.78
Total horas cas.:	17	47.22
Horas indeterminadas:		0.00
Total horas:	36	

CICLO MEDIO XESTIÓN ADMON

1º CMXA		
Materia	Horas	Lingua
FOL	4	gal
Inglés	6	
Operacións	5	cast

administrativas		
Operacións auxiliares	6	cast
Técnica contable	5	cast
Tratamento informático	10	gal
		Porcentaxe
Total horas gal.:	14	38.89
Total horas cas.:	16	44.44
Horas indeterminadas:	6	16.67
Total horas:	36	

2º CMXA		
Materia	Horas	Lingua
Comunicación empresarial	7	gal
Empresa e administración	7	cast
Empresa na aula	9	gal
Operacións administrativas	7	cast
Tratamento da documentación	6	cast
		Porcentaxe
Total horas gal.:	16	44.44
Total horas cas.:	20	55.56
Horas indeterminadas:	0	0.00
Total horas:	36	

CICLO MEDIO INSTALACIÓN S DE TELECOMUNICACIÓN S

1º CMIT		
Materia	Horas	Lingua
Electrónica aplicada	10	gal
Equipamentos microinforma.	5	cas
FOL	4	cas
Instalación s de megafonía	6	cas
Instalación s de radiocomunicación	4	cas
Instalación s eléctricas básicas	7	gal
		Porcentaxe
Total horas gal.:	17	47.22
Total horas cas.:	19	52.78
Horas indeterminadas:		0.00
Total horas:	36	

2º CMIT		
Materia	Horas	Lingua
Circuíto pechado	9	cas
Empresa e iniciativa	3	gal
Infraestruturas	7	cas
Infraestruturas de redes	10	gal
Instalación s domóticas	7	gal
		Porcentaxe
Total horas gal.:	20	55.56
Total horas cas.:	16	44.44

Horas indeterminadas:		0.00
Total horas:	36	

• **FORMACIÓN PROFESIONAL BÁSICA**

1º FPB		
Materia	Horas	Lingua
Ciencias aplicadas I	6	gal
Comunicación e sociedade I	2	cas
Comunicación e sociedade I	5	cas
Equipamentos eléctricos	8	cas
Montaxe e mantemento	10	gal
tit	1	
		Porcentaxe
Total horas gal.:	16	50.00
Total horas cas.:	15	46.88
Horas indeterminadas:	1	3.13
Total horas:	32	

2º FPB		
Materia	Horas	Lingua
Ciencias aplicadas II	6	cas
Comunicación e sociedade II	5	gal
Comunicación e sociedade II	2	gal
Instalación e mantemento	9	cas
Operacións auxiliares	9	gal

tit	1	
		Porcentaxe
Total horas gal.:	16	50.00
Total horas cas.:	15	46.88
Horas indeterminadas:	1	3.13
Total horas:	32	

5. MEDIDAS ADOPTADAS PARA O/A ALUMNO/A QUE NON TEÑA SUFICIENTE DOMINIO DAS LINGUAS

As medidas de apoio e reforzo teñen como finalidade acadar o obxectivo xeral establecido na LNL e na LOMCE, no que afecta ao fomento do plurilingüismo. Este obxectivo é "acadar por parte do alumnado das diferentes etapas, unha boa competencia nas dúas linguas, galego e castelán. Este é o resultado que se espera nun programa de bilingüismo activo que lle permita ao alumnado empregar con fluidez e competencia calquera das dúas linguas na vida social".

As medidas de apoio e reforzo que se establecen par acadar este obxectivo xeral son:

5.1. Alumnado.

- Fomentar actitudes positivas cara ao galego entre o alumnado co obxectivo de evitar que abandonen o seu uso oral no rexistro coloquial cando saen do seu entorno próximo e que afiancen o seu uso culto tanto oral como escrito.
- Fomentar o recoñecemento entre o alumnado do súa propia variedade dialectal como unha forma completamente válida do galego; para evitar

que abandonen o seu uso fóra do seu entorno inmediato.

- Procurar que o alumnado manteña a fonética galega xa que nos modelos de emprego culto do galego (políticos, actores de televisión, profesores, etc.) predomina o uso da fonética castelá.
- Valorar o uso correcto da lingua galega na súa expresión oral e escrita (traballos, actividades, traducións...) naquelas áreas en que o profesor ou profesora imparta a súa materia no idioma galego.

6. PROCEDEMENTOS PARA QUE O ALUMNADO ACADÉ A COMPETENCIA LINGÜÍSTICA.

6.1. Comprensión oral e escrita.

6.1.1. Comprensión escrita:

6.1.1.1. Todas as materias, na medida do posible, favorecerán o desenvolvemento do hábito de lectura entre os/as alumnos/as. Para iso procurarán deseñar actividades que impliquen a lectura de textos propios da materia fóra do horario escolar e vinculadas a estándares de aprendizaxe do currículo.

6.1.2. Comprensión oral:

6.1.2.1. Todas as materias, na medida do posible, favorecerán o desenvolvemento da capacidade dos/as alumnos/as para oír e comprender producións orais vinculadas ás súas materias. Para iso procurarán deseñar actividades que impliquen a audición de contidos propios da materia e vinculadas a estándares de aprendizaxe do currículo.

6.2. Expresión oral e escrita:

6.2.1. Expresión oral:

6.2.1.1. Todas as materias, na medida do posible, favorecerán o desenvolvemento da capacidade dos/as alumnos/as para se expresaren oralmente na lingua vehicular na que se imparta a materia ou na lingua estranxeira que corresponda. Para iso procurarán deseñar actividades referentes aos contidos propios da materia e vinculadas a estándares de aprendizaxe concretos nas que a expresión oral e a capacidade comunicativa sexan parte fundamental da propia actividade.

6.2.2. Expresión escrita:

6.2.2.1. Todas as materias, na medida do posible, favorecerán o desenvolvemento da capacidade dos/as alumnos/as para se expresaren por escrito na lingua vehicular na que se imparta a materia ou na lingua estranxeira que corresponda. Para iso procurarán deseñar actividades referentes aos contidos propios da materia e vinculadas a estándares de aprendizaxe concretos nas que a expresión escrita e a capacidade comunicativa sexan parte fundamental da propia actividade.

7. CONCRECIÓN DAS MEDIDAS PARA IMPARTIR O CURRÍCULO INTEGRADO DAS LINGUAS.

7.1. Criterios metodolóxicos básicos de actuación en todas as linguas.

7.1.1. Linguas estranxeiras

7.1.1.1. No ensino das linguas estranxeiras usaranse

metodoloxías que busquen sobre todo ampliar a capacidade comunicativa dos/as alumnos/as tanto no uso da lingua oral como no da lingua escrita. Para acadar este obxectivo as programacións das linguas estranxeiras tratarán de favorecer:

- 7.1.1.2. o uso de materiais auténticos (programas de televisión, radio, textos escritos de diversa natureza e procedencia), isto é, produtos reais de falantes nativos ou con alta competencia comunicativa nas respectivas linguas estranxeiras.
- 7.1.2. poñer énfase no uso da lingua máis ca en falar da lingua (isto é, un enfoque menos gramatical e máis activo da aprendizaxe da lingua)
- 7.1.3. o uso das novas tecnoloxías tanto para incrementar a comprensión auditiva e escrita das linguas, como para a súa práctica en situacións comunicativas reais.

7.1.4. Linguas vehiculares

- 7.1.4.1. O profesorado debe procurar a consecución de obxectivos curriculares a través dos contidos do currículo e o desenvolvemento de habilidades que favorezan a aprendizaxe do alumnado noutras áreas.
- 7.1.4.2. Neste proceso é necesario o adestramento individual e o traballo reflexivo de procedementos básicos das materias implicadas neste proxecto: a comprensión oral e lectora, a expresión oral e escrita e a argumentación que son, obviamente, extrapolables a outras áreas e contextos de aprendizaxes.

7.1.4.3. Nalgúns aspectos, fundamentalmente naquelas que perseguen as habilidades de comunicación entre iguais e o desenvolvemento da expresión e comprensión oral, o traballo en grupo colaborativo achega, ademais do adestramento de habilidades sociais básicas e o enriquecemento persoal desde a diversidade, unha plataforma inmejorable para adestrar a competencia comunicativa.

7.1.4.4. Desde o coñecemento da diversidade da aula e en resposta ás múltiples intelixencias predominantes no alumnado, o desenvolvemento de actividades facilita que todos os alumnos e as alumnas poidan chegar a comprender os contidos que pretendemos que se adquieran para o desenvolvemento dos obxectivos de aprendizaxe.

7.1.4.5. Na área de comunicación lingüística é indispensable a vinculación a contextos reais e a aplicación dos conceptos máis abstractos para mellorar o desenvolvemento lingüístico do alumno. Para iso, as tarefas competenciais propostas facilitarán este aspecto e permitirán a contextualización de aprendizaxes en situacións cotiás e próximas aos alumnos/as.

7.1.5. Terminoloxía que se vai empregar.

7.1.5.1.1. Unha parte do alumnado que temos no segundo ciclo da ESO e mais en Bacharelato procede de distintos institutos da zona (Boiro, Pobra do Caramiñal,

Rianxo) o cal indica que estamos acostumados a empregar diferente terminoloxía, ben adaptándoa ou ben suxerindo unha equivalencia que o alumnado coñeza.

7.1.6. Tratamento que se lles dará aos contidos, aos criterios de avaliación e aos estándares de aprendizaxe similares en cada materia lingüística, de xeito que se evite a repetición dos aspectos comúns á aprendizaxe de calquera lingua.

7.1.6.1. Nas linguas vehiculares chegouse ao acordo de ponderar do mesmo xeito os distintos bloques marcados no currículo.

7.1.6.2. Nas linguas estranxeiras debido á diferenza de carga lectiva e de currículo non é posible un acordo semellante e polo tanto cada unha delas remite á súa propia programación.